

Impactstudie *Paola246*

Een virtuele theaterproductie van HETPALEIS en C.H.I.P.S. vzw

door dr. Ann Laenen

Met dank aan

Stefan K, Stefan P, Lieve, Cien, Barbara, Martin, Hanneke, Clo, Maarten, Robin, Pascal, Luc en iedereen die de enquête invulde.

Geachte lezer,

Aan elke grote gebeurtenis gaat een kleine anekdote vooraf waarvan op dat ogenblik niemand weet hoe groot de impact is.

De aanleiding was een uitnodiging voor een Nederlands-Vlaamse jeugdtheaterfestival *Oude Rotten en Jonge Honden*. Een oude rot moest laten zien aan welke jonge hond hij of zij graag het stokje voor de toekomst zou geven.

Ik was oprecht geïnteresseerd toen Ad De Bont en Hans van den Boom mij, naast nog negen andere gekozenen, de medaille van 'oude rot' opspelden. Het initiatief is omwille van niet verkregen subsidiemiddelen niet vervolgd. Maar de opdracht had zich wel genesteld.

Ik herinner me nog dat ik op een avond naar Den Haag ben gereisd om daar tijdens een overleg met de collega's oude rotten en de initiatiefnemers mijn plan uit de doeken te doen.

Ik zou niet gaan voor een jonge podiumkunstenaar, ik wilde de kans benutten een jong theatergenre te belichten: theater voor een virtueel publiek.

Want is een fysisch gelijktijdige aanwezigheid dé voorwaarde om van een theaterpubliek te spreken?

Elke evolutie veroorzaakt een beweging op een ander terrein. Toen de fotografie werd uitgevonden, moest de portretschilderkunst een andere wending nemen. Dankzij de opkomst van de virtuele wereld bestaat de kans dat straks binnen de theaterkunst een nieuw genre ontstaat.

De gemeenschappelijke beleving van de reële theatervoorstelling wordt via het computerscherm ingeruild voor een individuele één-op-één ervaring. Een nieuw theaterpubliek ontdekt op een andere manier theater.

Paola246 is het resultaat van wat ooit een pril idee was. Dat *Paola246* zo succesvol zou zijn, benadert onze stoutste dromen niet!

Naast naar de talrijke medewerkers gaat onze eerste dank natuurlijk uit naar de twee steunbeneden van het project Stefan Kolgen en Stefan Perceval.

Dat *Paola246* voor eeuwig genotuleerd zal blijven tot het pioniersproject van de virtuele theaterkunst is vooral hun verdienste.

Geprikkeld door de ervaring en gestimuleerd door de talrijke reacties wil HETPALEIS deze ervaring benutten als onderzoeksterrein met oog op wat was maar vooral met een blik richting toekomst.

Dat Ann Laenen voor dit onderzoek de geknipte persoon is, was het enige dat niet moest worden bewezen.

Veel leesgenot,

Hartelijk,

Barbara Wyckmans,
directeur HETPALEIS

1. Inleiding

Paola246 hield de virtuele bezoeker wekenlang in haar ban. Voor de producenten en makers werd al tijdens het project duidelijk dat dit geen eenmalig experiment mag blijven, maar dat de grenzen van het virtueel verder afgetast mogen worden en dat er meer werkruimte moet komen om deze nieuwe vormen van expressie verder te laten ontwikkelen.

Daarom deze impactstudie. Om na te gaan welk publiek het project bereikt heeft. Om in te gaan op de bedenking of je hier kunt spreken van virtueel theater. Om even stil te staan bij de vraag wat 'virtueel' is en wat 'identiteit op het Net' betekent. Om na te gaan wat de toekomst ons zal brengen en wat er dan beter en vlotter kan verlopen.

Kernvragen voor deze studie zijn: *Welk publiek hebben we bereikt? Is dat HETPALEISpubliek? Indien niet helemaal, hoe hadden we deze groep dan beter kunnen bereiken? Wat hebben we uit **Paola246** geleerd? Is **Paola246** virtueel theater? Hoe gaan we verder met dit traject in de toekomst?*

Aan de hand van interviews met de makers/producenten, een online enquête op de website van HETPALEIS, gericht gestuurde vragenlijsten naar enkele bloggers, commentaren bij de weblog postings en YouTube filmpjes en persartikels aangevuld met beschikbare literatuur rond Internet en identiteit, wordt naar de impact van **Paola246** gepeild.

De vragen concentreren zich rond vier grote blokken: publiek, virtueel theater, blik op de toekomst en conclusies. Deze bepalen de structuur van het onderzoek. Het eerste deel schetst de context en geeft de basis van het verhaal mee. Het tweede deel baseert zich op het bereikte publiek. Nadien zoomt de studie in op de leerpunten binnen het project. In een vierde hoofdstuk komen de bedenkingen tussen virtualiteit en identiteit aan bod. Deel vijf stelt virtueel theater centraal om uiteindelijk te eindigen met een mogelijk toekomstperspectief voor deze nieuwe vorm van theater.

2. De context

Onlangs publiceerde HETPALEIS een verzameling van vijf publieksonderzoeken die plaats vonden tussen 2001 en 2005 (www.hetpaleis.be – jaarverslagen en rapporten). Een van de opmerkelijkste vaststellingen is dat HETPALEIS een 'trouwe publieksgroep' kent van 12% virtuele bezoekers.

Met die 12% in gedachten wilde het theaterhuis samen met C.H.I.P.S. vzw nagaan of virtuele theatermogelijkheden bestaan. Dit leidde tot volgende vragen: *'Krijg je dan nieuw theater?' of 'Ontstaat er een nieuw genre met theatrale eigenschappen als je naar het web gaat?'*

De aanleiding was de vraag van het 'Oude Rotten en Jonge Honden'-festival om een voorstelling te presenteren. Voor Barbara Wyckmans is het een sine qua non dat deze voorstelling virtueel zou zijn. Stefan Kolgen (Stefan K.) wordt gevraagd om over mogelijke pistes na te denken. Uiteindelijk is het 'Jonge Honden'-verhaal niet doorgegaan maar het idee om een virtueel theaterproject te maken bleef overeind. Een brainstorm met de staf van HETPALEIS in januari 2007 maakt de plannen concreter. Stefan K. alludeert op een wollige versie van het YouTube-fenomeen 'Lonelygirl15' aangedikt met een aantal web 2.0 tools. Iedereen is enthousiast. Stefan Perceval (Stefan P.), trouwe en vertrouwde theatermaker van HETPALEIS werd bij het project betrokken. Beide Stefan's gingen aan de slag met rond hen een heel klein groepje mensen.

De productie **Paola246** wordt geschreven, geregisseerd en gespeeld om vervolgens een virtueel leven te gaan leiden. Alles gebeurt in het grootste geheim om een maximum aan effect te kunnen bereiken. Stefan P. en Stefan K. vinden in Silke Becu de gedroomde tiener voor deze aparte productie.

We schrijven 3 mei 2007. Na een erg korte productieperiode wordt het **Paola246**-verhaal omgezet in de virtuele praktijk. In alle rust wordt het eerste filmpje gepost. Enkele bloggers (Bnox, Pietel en Clopin) zijn op de hoogte en laten een link achter. Zij stappen onder meer mee in het verhaal omdat ze de denkpiste interessant vonden: *12 % van onze doelgroep bezoekt HETPALEIS online, niet het bakstenen gebouw.*

Op het moment dat de URL van het filmpje via Twitter de wereld in gaat, begint het bloggerswereldje te buzzen; dat het 'geactiveerd' werd, is voor velen duidelijk. Hoewel er getwijfeld wordt... 'Stel dat **Paola246** toch een 15-jarig meisje zou zijn?', 'Als het nep is, is het dan de start van een politieke campagne of een virale marketing campagne voor een product?' Het gaat snel, zeer snel. Zowel in Vlaanderen als in Wallonië en Nederland. De centrale vraag was: wie is Paola246 en vooral wie zit er achter?

Ze zijn opgelucht dat het om virtueel theater gaat en niet om een virale marketing campagne voor één of ander product. 10 mei 's middags vertrekt er dan een persbericht vanuit HETPALEIS. Silke (aka **Paola246**) geeft diezelfde avond haar eerste interview weg op Hypechannel van Studio Brussel. De dag nadien was er een interview met Stefan P. op Klara.

Voor HETPALEIS is **Paola246** in de eerste plaats een zoektocht naar publieksverbreding en zijn de ingeschakelde virtuele kanalen geen promotiekanalen maar effectieve dragers van de productie.

- > Weblog: <http://Paola246.skynetblogs.be/>
- > YouTube: <http://www.youtube.com/Paolavdb>
- > Twitter: <http://twitter.com/Paola246>
- > Flickr: <http://www.flickr.com/photos/Paola246>

U bent niet ingelogd | Inloggen | Registreren

P Theaterhuis voor kinderen, jongeren en kunstenaars

H E T P A L E I S	★ Home
	★ Nieuws
	★ Programma
	★ Educatie
	★ Praktisch
	★ Over HETPALEIS
	★ Interactief
	★ Sitemap

Paola246

14+

Mijn naam is Paola.
Ik heb mijn naam eigenlijk te danken aan de Koningin.
Tof? Helemaal niet!
Buiten de Koningin zijn er eigenlijk alleen maar duiven die zo heten.
Ja... en dan natuurlijk ik.
Ik ben een weegschaal. Ik wik en ik weeg totdat ik weet wat ik wil.
Ik ben geen Paola die zich zomaar in een kotje laat opsluiten. Helemaal niet.
Ik slik ook niet zo maar wat een verzorger mij zegt.
Nee, Albert had bij mij al lang aan de deur gestaan.
Oh ja, by the way, mijn pa heet Albert.

Paola246 is een virtueel theaterproject dat zich afspeelt op verschillende plekken op het Internet. Via verschillende kanalen kom je meer te weten over het hoofdpersonage en word je meegezogen in de zoektocht naar haar moeder. Jij, als virtuele bezoeker, kan mee wending geven aan deze zoektocht door reacties te plaatsen op de weblog, bij de filmpjes, ...

Volg mee via:
 -> **Weblog:** <http://paola246.skynetblogs.be/>
 -> **YouTube:** <http://www.youtube.com/paolavdb>
 -> **Twitter:** <http://twitter.com/paola246>
 -> **Flickr:** <http://www.flickr.com/photos/paola246>

Scenario & begeleiding: Stefan Perceval
 Spel: Silke Becu
 Idee & Interactiviteit: Stefan Kolgen
 Dramaturgie: Hanneke Reiziger
 Setdressing op locatie: Maarten Baarda

Van 3 mei tot 9 juni 2007 op het Internet en op locatie in Antwerpen.

Paola246 is een productie van HETPALEIS en C.H.I.P.S. vzw i.s.m. K&L

downloads:

- [Foto's \(14\)](#)
- [Pers \(4\)](#)

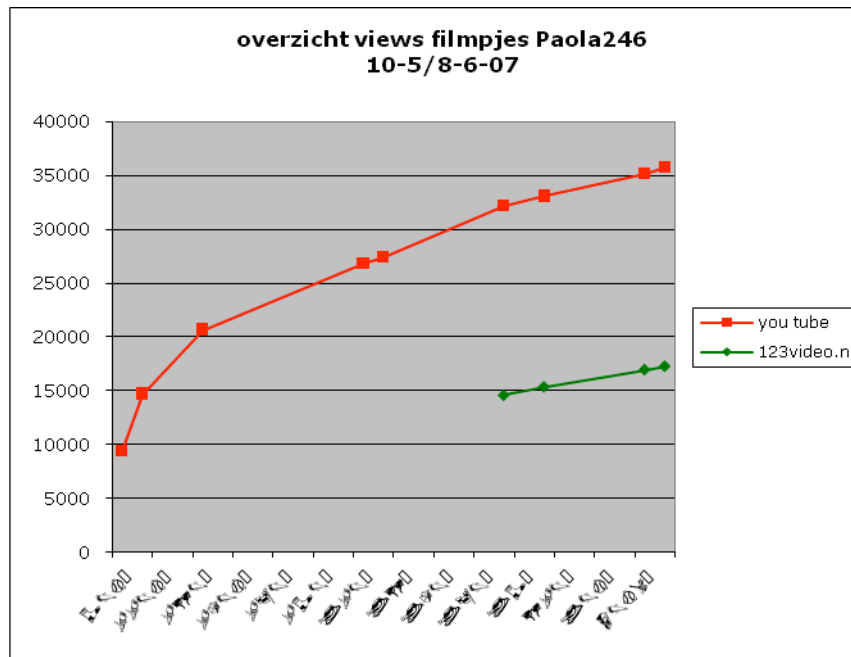
interactief:

- [Reacties \(5\)](#)
- [Weblog](#)

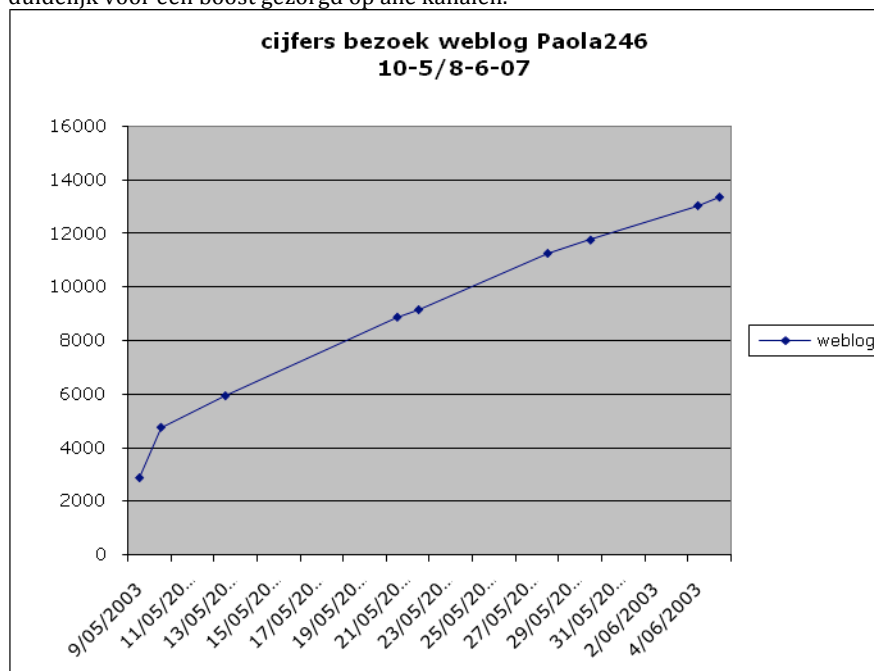
Er wordt ruimte gelaten binnen het scenario om in te spelen op de commentaren en suggesties van de lezers en/of schrijvers.

3. De evolutie van de cijfers

Via de buzz kon **Paola246** rekenen op heel wat aandacht uit de internetwereld (zelfs het Nederlandse Marketingfacts.nl en Bright.nl besteedden er aandacht aan) en bij de traditionele media (De Standaard, De Morgen, Gazet van Antwerpen, Hypechannel, PureFM, Ramblas van Klara ...).

Op 11 mei, na een virale ontroping van een 5-tal dagen stond de teller van de weblog op 4.756 bezoekers. Op 11 mei kreeg ook de HETPALEIS-website een bezoekerspiek: 834 sessies door 730 unieke bezoekers. Op YouTube stond het aantal views op 14.752. Enkele dagen ervoor was dat nog een verdienstelijke 9.461. De hype rond 10-11 mei heeft duidelijk voor een boost gezorgd op alle kanalen.

De hype ebde stilletjes weg, maar **Paola246** kreeg een trouw publiek in de plaats. Een publiek dat graag mee richting gaf aan het verhaal. Ze kreeg ondertussen ook 60 vrienden die haar dagelijkse bedenkingen volgen op Twitter.com. Op YouTube kon ze rekenen op de aandacht van 40 vaste subscribers en vinkten 12 YouTubers haar als vriend aan. De weblogbezoeken klommen als snel richting 10.000 bezoekers en aan het einde van het project zat dit aan 13.400 bezoekers.

datum	youtube	123video.nl	weblog
10-05-2007	9461		2862
11-05-2007	14752		4756
14-05-2007	20724		5938
22-05-2007	26878		8886
23-05-2007	27431		9166
29-05-2007	32272	14645	11282
31-05-2007	33152	15416	11780
05-06-2007	35261	17008	13070
06-06-2007	35805	17315	13388

Op 21 mei 2007 werd **Paola246** ook gelanceerd op 123video.nl. Op één dag stond de teller op 14.000 kijkers. Opvallend is dat het filmpje *Ik ben niet bang* er onmiddellijk erg hoog scoorde. Vermoedelijk heeft de titel in combinatie met de jonge actrice hiermee te maken.

In het begin zorgde de hype voor een massale toeloop naar onder meer het filmpje waarin **Paola246** zich voorstelt. Op 6 juni scoorde deze 9.331 clicks. 4.358 daarvan werden gegenereerd via de blog *En nu even ernstig* van De Standaard. 144 komen van marketingfacts.nl/viralfriday. Het filmpje *rOtDaG* haalt meer dan 5700 clicks. Dit stond op Stubru.be, wat 873 clicks genereerde. 164 komen van Pietel.be en 113 van emich.be.

[Videos](#) | [Channels](#) | [Community](#) | [Upload](#)

[Sign Up](#) | [Account](#) | [History](#) | [Help](#) | [Log In](#) | [Site](#)

[Videos](#) | [Favorites](#) | [Playlists](#) | [Groups](#) | [Friends](#) | [Subscribers](#) | [Subscriptions](#)

paola246

[Subscribe](#)

paolavdb

Joined: May 03, 2007
Last Login: 2 months ago
Videos Watched: 184

Subscribers: 45
Channel Views: 10,639

Name: Paola
Age: 16
(<http://paola246.skynetblogs.be/>)

Mijn naam is Paola. Mijn vader was in zijn 'jonge jaren' zot van die blonde italiaanse koningin. Ik hou van lezen, heel lang lezen is als wegduiken in een andere wereld. Als de zon schijnt en er overvalt me een gevoel van warmte is poëzie ook wel fijn om te lezen. Haha, nu denken jullie dat ik een ice queen maar dat is niet zo hoor! Als het me in de zittende wereld wat veel wordt dan loop ik een eind door de bossen en velden, achter ons huis. Samen met mijn vriendin Sara ga ik elke vrijdagavond zwemmen (en snoep uit den automaat draaien!) Ik vind 15 de meest idiote leeftijd die er bestaat. Mijn bomma vindt van niet, ze zegt dat ik in de "fleur" van mijn leven ben. Ze weet niet dat het leven al flink verandert is sinds dat ze haare "fleur" heeft verlaten. 15, belachelijk, ge zijt voor niks oud genoeg en toch zijde bijna oud genoeg voor alles. Het is mijn vader zijn schuld, Mijn vader vindt zestien oud genoeg om "eindelijk" weg te mogen. PARTY! Verder is mijn vader wel ok, hij is copywriter bij een groot reclameburo. Hij vindt de slogans uit die ge leest op die idiote reclameborden langs de weg. Mijn vader en ik wonen alleen sinds mijn derde. Mijn moeder is er met een andere man uitgetrokken, ik ken mijn moeder alleen van foto's. Mijn vader heeft al vele relaties uitgeprobeerd maar alle combinaties met mij er bij leken onmogelijk. Kent ge dat? Romantiek met een kind aan uw been. Ik begrijp wel dat hii stilletjes verlanot naar de daa dat

Bye Ciao
From: [paolavdb](#)
Views: 1,520
Comments: 1

Videos (33)

[Videos](#) | [Most Viewed](#) | [Most Discussed](#)

[Subscribe to paolavdb's videos](#)

4. Het profiel van het bereikte publiek na de hype

Na de hype zag je uit de commentaren op de filmpjes en de blogspots dat er zich een trouw publiek begon te vormen rond het **Paola246**-verhaal. Het definiëren van een bezoekersprofiel is geen sinecure en zelfs onhaalbaar omdat er met onafhankelijke online-kanalen gewerkt werd die een perfecte tracking van het publiek niet mogelijk maken. Toch waren er indicatoren die aangeven dat HETPALEIS met dit project een nieuw en heel gevarieerd publiek heeft aangeboord.

Uit de links bij de commentaren op de blogposts en filmpjes kon worden afgeleid dat het virtuele publiek qua leeftijd varieerde van 15 jaar tot 60+. Paola prikkelde niet alleen de jonge internauten, maar ook de internetactieve senioren. Deze internetactieven zijn uiteraard maar een fractie van de grote groep die **Paola246** bezocht. Ongeveer 1 tot 2 % zou echt actief reageren op een posting, maar tien keer meer internauten lazen ze. Toch geeft deze actieve groep een indicatie van het profiel. Een profiel dat wordt bevestigd door resultaten van een korte enquête die tussen 20 september en 20 oktober op de HETPALEIS-website liep.

De resultaten zijn eerder indicatief en aanvullend bij de andere informatie die we sprokkelden, gezien slechts een kleine groep van diegenen die Paola volgden bereikt werd (128 bruikbare enquêtes).

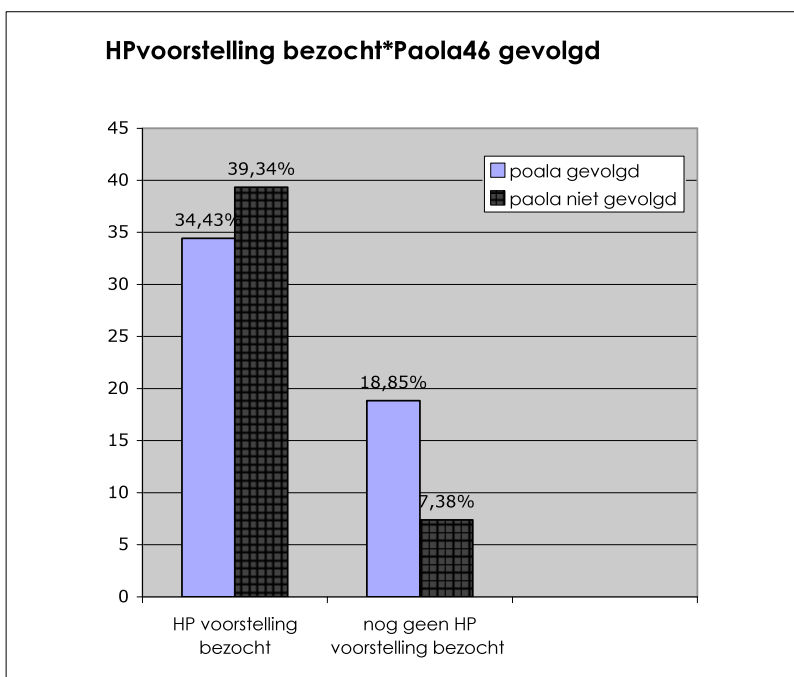
Dezelfde profielvragen werden gebruikt als bij de online-enquêtes van 2003 en 2004 om eventuele vergelijkingen in de toekomst mogelijk te maken. Er was een mooie spreiding van de leeftijden, met als grootste groep mensen tussen de 19 en de 34 jaar, met name 57%. 18% zat tussen 14 en de 18 jaar en 21,1% was tussen de 35 en de 55 jaar. 18,8% van de respondenten waren reeds vader of moeder. 51% is student en 26% vinkte 'andere' aan, zijnde: *bediende, zelfstandige organisator van allerhande evenementen, onderzoeker, medewerker cultuurcentrum, art director, marketeer, blogger, doctoraatsstudent, actief in de reclamesector, account, sympathisant, kinderboeken handelaar, huismoeder, informaticus, cultuurfan, kunstenaar, sociaal cultureel werker, opvoedster, toneelganger, ex-leidster jeugdbeweging, vertaler, arbeider, fan van HETPALEIS*.

Conform HETPALEISpubliek werden vooral vrouwen aangesproken via de online enquête. Terwijl uit de blogposts en de commentaren op de filmpjes vooral mannelijk publiek naar voor kwam. Worden hier de veronderstellingen bevestigd dat mannen momenteel nog net ietsje actiever zijn dan vrouwen op het web? Speelt hier het gegeven dat er gewerkt werd met courante online-kanalen? En zit het feit dat de hoofdrolspeelster vrouwelijk was hier voor iets tussen?

Het meest interessante, was te weten of er bij de **Paola246**-bezoekers ook HETPALEIS-bezoekers zaten, zowel reëel als virtueel. Een kruising van de cijfers drong zich op.

a. Zijn de Paola246-bezoekers ook HETPALEIS-bezoekers?

De enquête wees ook uit dat HETPALEIS met **Paola246** het eigen publiek, maar ook een nieuw publiek aansprak. 53% van de geënquêteerden volgden het verhaal **Paola246** online. 72% van de bevraagden bezocht al een voorstelling van HETPALEIS (het gaat hier vooral om vrije voorstellingen zijnde 70%). 48,9% onder hen geeft aan meerdere keren per seizoen naar HETPALEIS te gaan. 32% ziet gemiddeld één voorstelling per seizoen. Een trouw reëel publiek dus. 28% van diegenen die de enquête invulden, kwam nog nooit naar HETPALEIS maar waren wel vertrouwd met de website.

Goed 34,5% bezocht een voorstelling in HETPALEIS en volgde **Paola246**. Het blijkt dat 39,5% wel een HETPALEIS-bezoeker is maar **Paola246** niet gevolgd heeft. Ofwel omdat ze het niet wisten of omdat ze gewoon liever naar een live voorstelling gaan. Opmerkelijk is dat bijna 19% nog nooit een voorstelling bezocht, maar wel **Paola246** gevolgd heeft.

Op de vraag waarom ze nog niet naar een HETPALEIS-voorstelling kwamen, noteerden ze: *'Geen echte toneelinteresse', 'Nog niet bij me opgekomen om ernaar toe te gaan, terwijl ik wel regelmatig naar het theater ga, maar ik kende HETPALEIS niet echt...', 'Oh, ik weet niet, ik had er nog niet echt van gehoord voor Paola246. En ik ga in het algemeen gewoon niet zo vaak naar toneelvoorstellingen'...*

7,38% zijn, zoals bij de online enquêtes van 2003 en 2004, surfers die bij toeval op de site van het HETPALEIS terecht gekomen zijn. Bij de vraag waarom ze nog niet naar een HETPALEIS-voorstelling kwamen lezen we: *'Ik weet het niet', 'Nog nooit van gehoord', 'Tot op heden totaal onbekend', 'Niet op de hoogte en kleindochter misschien nog te jong (ze is vijf)'*

Deze chart bevestigde het vermoeden. HETPALEIS boorde met dit project een nieuw publiek aan, maar ze hebben ook hun eigen publiek virtueel en reëel weten te bekoren. Er was een algemene consensus onder de medewerkers van HETPALEIS en C.H.I.P.S.vzw dat er nog heel wat potentiële bezoekers onaangesproken bleven. Door de aard van het project moest de communicatie erg snel gaan. Er was te weinig tijd om strategisch en doelgericht bepaalde publieksgroepen, zoals bv. scholen, aan te spreken. Een project mag vanuit de anonimiteit groeien, maar naast een online-strategie bleek er evenveel nood aan een communicatiestrategie. Het was goed geweest ook enkele klassen en/of enkele jonge HETPALEIS-bezoekers in het complot te betrekken om het project binnen de doelgroep 15+ meer draagkracht te geven.

Zij die het project volgden, waren wel trouwe bezoekers. Dit zagen we aan de commentaren op de blogposts en filmpjes maar ook aan de frequentie waarop men het **Paola246**-verhaal volgde. 44,6% onder hen volgde dagelijks de evolutie. 37% wekelijks. De meesten waren er bij vanaf het begin (37%). Anderen pikten vooral in tijdens de eerste week (22%). Ze vernamen het niet hoofdzakelijk via krant (11%), e-flash (8%) of radio (8%), maar via het internet (57%). Goed 17% vernam het via andere kanalen.

b. Hoe werd het bereikte publiek op de hoogte gebracht van Paola246 ?

Heel wat bloggers werden zoals eerder aangehaald, geïntregeerd door de blogpost en een twitterbericht:

- *'Van zodra er meer dan 2 bloggers tegelijk over iets praten, merk ik het meestal al op. Clo en Maarten begonnen ook direct geheimzinnig te doen, dus mijn aandacht was snel gewekt. Ik dacht dat het een viraal marketingprojectje was van één of ander agency.*
- *'Mijn aandacht werd gewekt op dinsdag 8 mei door een postje op de blog van Clo Willaerts. Ik zag dadelijk dat*

het fake was. Ofwel een marketingstunt, ofwel dat het blijkbaar 'komedie' was. 'Albert & Paola', dat klinkt toch helemaal als een nieuwe soap/komedie?')

- 'Posting van Clo op 5 mei: <http://Paola246.be/2007/05/05/>. Nadien zag ik een paar berichtjes op Twitter en de blogposts vanaf 8 mei: <http://Paola246.be/2007/05/08/>. Ik dacht dat er een online agency achterzat. Ik dacht ook aan C.H.I.P.S.(eventueel met een commerciële sponsor) maar dan omwille van een paar postings van Clopin.' <http://www.clopin.be/archives/2007/05/10/paola-2/#comment-44755>.

c. Bloggers reageren

Het mysterieuze achter de filmpjes, blogposts en twitters intrigeerde de bloggende gemeenschap. Voor de meeste onder hen was de zoektocht naar wie achter de filmpjes en de blog zat juist dé uitdaging:

- 'De zoektocht was fijn maar heeft eigenlijk maar goed 30 minuten geduurd. Tijdens een chat met Robin Wauters kwamen HETPALEIS en Stefan K. op de voorgrond. Zeker met de give away van de foto van Schoten Vaart. Berichtje achtergelaten op Flickr. Misschien is er te veel op veilig gespeeld. Zeker in de eindfase. Je had er nog een week mee kunnen spelen alvorens het bekend te maken/lanceren.'
- 'Overdaad schaadt, maar ik vind dat wat gemaskeerd of anoniem gedoe wel moet kunnen. Ook omdat het meestal meer buzz genereert omwille van het mysterie en bijhorende discussie'.

En op blogposts van begin mei lezen we:

- www.blogologie.be: dinsdag, 08 mei 2007, Vlaamse Lonelygirl15? Marketingstunt?
Zoals Clo hier al opmerkt en zoals Tijs op twitter ook zijn twijfels heeft: Volgens mij is er iets vreemds aan de hand met deze weblog: <http://Paola246.skynetblogs.be/>. Op het eerste zicht een nieuwe weblog van een 15 jaar oud meisje met op dit moment nog maar 273 bezoekers op de teller. Toch klopt er iets niet. Welke vijftienjarige lanceert tegelijkertijd accounts op Skynetblogs, Twitter, MySpace en YouTube? En blijft verdacht vaag over haar woonplaats en achternaam? Haar YouTube nickname is 'paolavdb', maar meer dan die 'vdb' heb ik niet kunnen vinden.
- Haar blogrol leest als een who-is-who in het Vlaamse lifeloggers wereldje:
  - Niets.Dan.Vuur
  - Tantieris
  - Keizerin
  - Tales from the Crib
  - Kunstvlo
  - Woord
  - single 30 something
  - Imke Dielen
  - Meneertje Confituur
- 'Kent één van deze bloggers haar persoonlijk? Of is hier iemand bezig met een vies marketingspelletje?'
- 'Ik denk dat ik in de komende dagen deze pagina maar eens in mijn bookmarks ga zetten (sorry, RSS feeds komen er aan, als ik tijd heb).'
- '**Blogpost Emich:** Paola, la lonelygirl15 flamande..., 08.05.2007 par Mich
Ca papote à fond dans la blogosphère d'outre-Vilvorde sur une certaine Paola, qui semble être l'équivalente flamande de lonelygirl15. Paola a un blog, des vidéos sur YouTube, des photos sur flickr, un compte twitter, un myspace et d'autres comptes ici et là qui étrangement ont été ouverts autour de la même date par cette adolescente.'
- 'rOtDaG
La blogosphère flamande est assez sceptique à son sujet et soupçonne Paola d'être un buzz. Je me dis qu'ils doivent avoir raison, car en regardant les EXIF de ses photos flickr (grâce à une extension Firefox très utile) j'ai pu remarquer qu'elles ont été tirées entre 17h et 18h un certain 16 mars 2007, pour être seulement mises en ligne le 4 mai. Une photo qu'elle dit avoir prise avec un GSM semble être prise avec un appareil numérique compact. De plus, en voyant la vidéo ci-dessus on peut très vite en déduire qu'elle est une très mauvaise actrice. Je me demande qui est derrière et si elle a un équivalent francophone.'

- *'Ce n'est pas trop mon intention de participer au buzz mais plus de faire un reporting de ce qui se passe sur les blogs de l'autre coté de la frontière linguistique. En tout cas, Paola, elle fait vieille pour ses 15 ans, mais malgré ça je ne dirais pas non !'*
- **'Blogpost : B.V.L.G.:** 11 mei 2007, De zoektocht naar Paola
Het mysterie van Paola is opgelost, sneller dan ik persoonlijk verwacht had. Paola blijkt een personage uit een theaterexperiment van HETPALEIS te zijn. Via een persbericht is het verhaal daarstraks uitgebracht. Enkele bloggers die bevriend zijn met de initiatiefnemers waren getipt (maar hielden zich aan het embargo). De vermoedens die hier en daar geopperd waren, dachten onder meer dat het een stunt was van Clo voor Skynet, haar huidige werkgever voor nog enkele dagen (maar waarom zou Paola dan een blog bij digs (van Telenet) opzetten), of voor Sanoma haar toekomstige werkgever. Ofwel had het te maken met Metatale die wou nagaan hoe invloedrijk blogs waren. Er waren talrijke vermoedens dat het een marketingactie zou kunnen zijn voor een nog ongekend bedrijf, dienst of product. Tenslotte opperde iemand dat het iets met het Koningshuis kon te maken hebben (Albert en Paola ...). Allemaal mis dus, geen commerce maar kunst.'

d. Identiteit op het net

Ondertussen werd het gebeuren druk becommentarieerd en ontketende **Paola246** heel wat discussie. Hier dus ook. Een Skynetblog, een digs blog, een twitter account, een flickr account, een YouTube account, een myspace kan opgezet worden zonder zonder je identiteit vrij te geven. Bij het registreren van domeinen is het complexer om je identiteit verborgen te houden. Indien je een "echte" commerciële actie lanceert, doe je er natuurlijk best aan eerst te beginnen met de registratie van de domeinnamen.

Wat is het resultaat van dit alles:

- *'Pascal mag de kosten voor domeinhosting voor 2 sites voor een jaar betalen.'*
- *'De incrowd heeft via diverse publieke kanalen (Twitter, blogberichten op de eigen blogs, commentaren op de blogberichten elders) een onderwerp gevonden om te kunnen converseren. Vermoedelijk was er ook het een en ander te doen op minder publieke kanalen zoals telefoon en email.'*
- *'Een aantal blogs hebben extra links gekregen, wat hun populariteit volgens de meetdingetjes (Google Pagerank, Technorati, Metatale, Blogoloog en dergelijke) zal verhogen.'*
- *'Pascal heeft wat nuttige ervaringen kunnen opdoen met het opzetten van een aggregator.'*
- *'De teller is voorlopig blijven staan op bijna 40 berichten op 30 verschillende Belgische blogs, de fallout in Nederland niet inbegrepen. Al bij al lijkt mij het maar een kortstondig stormpje in een glasje water geweest te zijn, zeker geen perfect storm.'*
- *'Misschien moet ik zelf maar eens iets dergelijks bedenken voor het najaar of zo. Maar dan wel eerst een oplossing zoeken voor het registreren van de domeinnamen, tenzij Pascal nogmaals de hosting wil betalen. Indien er iemand mee wil samenzweren, u kan mij vinden op paola bij bvlg punt be.'*

Een andere opvallende constante die tijdens de interviews en bevestigingen vaak aan bod kwam, met name het gegeven van de identiteit op het web. Per slot van rekening kan iedereen zoals we uit de discussie kunnen optekenen zich een identiteit toemeten. Iedereen die actief is op het web doet dit. Je beslist uiteindelijk zelf wat je schrijft, hoe je je presenteert, binnen welk netwerk je je begeeft. Zo was **Paola246** een personage gecreëerd door Stefan K en Stefan P met een sterke link naar HETPALEIS. Silke speelde Paola in de filmpjes, maar blogde zelf niet en reageerde ook niet op postings. Dat werd door de twee regisseurs van dienst gedaan. Het was voor de beide Stefans wel voordurend balanceren op een slappe koord, want zoals één van de bloggers terecht opmerkte tijdens de 'meet en greet': 'Was het nu Paola of was het nu Silke die daar zat?'. Zo ook met de commentaren op de blogposts. Stefan K moest steeds goed nadenken vanuit welk standpunt hij reageerde als hij een antwoord postte.

- *'De vragen die **Paola246** opriep zijn bij bloggers (of algemener: mensen die een deel van hun tijd online met andere interageren, al dan niet anoniem of onder verschillende pseudoniemen) heel herkenbaar: 'Is mijn online representatie een getrouwe afspiegeling van mezelf? Of een personage dat ik creëer? Schrijf ik onder mijn naam of onder pseudo? Wat als ik in real life mensen ga ontmoeten die ik enkel online ken, blijf ik dan mijn online zelf of mijn 'burgerlijke' zelf? Wat als mensen waar ik alle dagen mee omga, mijn schrijfsels gaan volgen? Is die scheiding op te houden?'. (zie bv <http://dramoghe.wordpress.com/2007/05/15/the-end/>)*
- *'Veel mensen zijn heel gevoelig aan bewust misleidende identiteiten. Claimen dat je iemand bent die eigenlijk niet bestaat zonder aan te geven dat het een spel is, is "not done" on-line, behalve door bedriegers, spammers en andere malafide personen. Ook in het echte leven is dit zo. Een acteur kan best een politieman spelen op het toneel of op TV en daar is niets mis mee, maar iemand die een vals politie-uniform draagt op straat is meestal niet veel goeds van plan.'*

- *"Fake of niet?" is een klassieker op internet. In dit geval dubbel interessant omdat het om fictie (theater) ging. Voor een tweede keer misschien minder boeiend omdat de discussie anders te veel op "theater vs het echte leven" komt. Hoewel... er zijn zo veel reality soaps op tv... waarom niet een equivalent voor theater?"*

e. Enkele redenen voor het succes van Paola246

Uit een gesprek met blogger LvB noteerden we : *'Voor mij was Paola246 ook een stunt om HETPALEIS te hypen. Als ik dan meespeel, doe ik dat om mee te spelen in een spelletje maar neem ik mijn lezers niet in de maling. De hype hield me tegen om er over te schrijven. Iedereen schreef er over. Nog een reden voor me om het niet te doen; artistiek inhoudelijk vond ik het bij wijlen erg leuk. De literaire vormgeving als ze het over haar vader had vond ik goed. Ook de acteerprestatie vond ik vrij geslaagd. Je zag niet dat het een actrice was.'*

En dat was meteen één van de redenen waarom bloggers van het eerste uur toch trouwe volgers bleven. Ook toen het raadsel was opgelost.

Andere redenen waren:

- *'Omdat de ontmaskering snel en van jullie zelf kwam. Wie een fout toegeeft in de blogosfeer kan altijd op wat meer goodwill rekenen dan wie hardnekkig blijft ontkennen. Ik vond het best wel interessant om te zien waar het zou naartoe gaan en hoe het verder uitgewerkt zou worden. Ik moet toegeven dat mijn aandacht na een tijd verslapte omdat er maar niets leek te gebeuren. Naar het einde toe werd het wel boeiender omdat het hele live-ding ging gebeuren'.*
- *'Omdat het om cultuur ging en niet om pure reclame. En omdat het redelijk innovatief was'.*
- *'Een online productie van een "traditioneel" theaterhuis had ik zeker niet verwacht. Omdat ze er geen inkomsten uit halen en subsidies niet voor de hand liggen voor iets wat je niet in aantallen fysieke bezoekers kan uitdrukken.'*

'Er werd gebruik gemaakt van bestaande communicatiekanalen, maar inhoudelijk gebeurde er wel iets nieuws en heeft het project zeker iets losgemaakt binnen de theater en de online wereld.', aldus PvH.

Hij startte speciaal een project op genaamd 'Paola246 backstage' waar hij de discussie wou aangaan met bloggers, kunstenaars en techneuten rond: online identiteit, privacy, anonimiteit, kunstvormen op het internet.

De interactie met Paola speelt zich af op haar blog in de commentaren van haar filmpjes en op Twitter. 'Paola246 backstage' was dan weer de plek voor de meta-discussie: 'Wat is de impact van Paola?', 'Hoeveel mensen volgen het?', 'Loopt de interactie zoals verwacht?', 'Is Paola nu theater of een Alternate Reality Game?'.

Bloggers schrijven meestal met een eigen publiek in gedachten: vaak medebloggers, vrienden en kennissen of mensen uit een bepaalde beroepsgroep. Met 'Paola246 backstage' wilde PvH zowel mensen bereiken zowel met een culturele als met een technische achtergrond. Die cross-over is eerder zeldzaam en maakt het de moeite waard om te proberen. Hopelijk levert dit na afloop van het theaterproject (ook deze blog sluit dan waarschijnlijk af) een interessant tijdsdocument op. Een momentopname van de ideeën die leven rond internetkunst en online identiteit.

Het backstage project is uiteindelijk onafgewerkt gebleven (<http://backstage.Paola246.be/Paola246-backstage-waarom/>) maar het was een mooie aanzet tot verdere discussie onder andere over hoe om te gaan met identiteit op het web of over de authenticiteit van virtueel theater.

5. Virtueel theater

a. Is Paola246 virtueel theater voor HETPALEIS?

Met **Paola246** wilden de makers inderdaad experimenteren binnen het theatergenre. Voor de HETPALEIS-directie was het ook echt een volwaardige theaterproductie en ging het tegelijk om een nieuw genre. Vergelijk het met de portretkunst en de komst van de fotografie. Het ene verving het andere niet. Er ontstond gewoon een ander genre. Zo ook met deze vorm van theater. Het traditionele theater zal blijven en daarnaast ontstaan nieuwe vormen en nieuwe genres. Of het virtueel theater is of niet, blijft momenteel de vraag.

De ene vond het absoluut een vorm van theater, want alle ingrediënten van het genre zijn bij **Paola246** aanwezig, de andere twijfelde dan weer en was niet echt overtuigd van het label 'theater'.

De gelijktijdigheid van de kan in vraag gesteld worden aangezien je de bezoekers niet samen in een zaal hebt zitten. Toch kon uit het bezoek van de weblog worden afgemeten dat de trouwste bezoekers binnen het uur de nieuwe posting hadden gelezen. Dus er was toch een zekere vorm van gelijktijdigheid.

Vanuit HETPALEIS kwam de terechte opmerking: *'Als hetzelfde gemaakt zou zijn door niet theatermensen dan zou niemand het theater noemen. Maar het is wel belangrijk om een zoektocht uit te zetten naar virtueel theater. Dit is een eerste aanzet. De zoektocht op zich is al erg interessant. Theater mag dan vooral een live-gebeuren zijn met spelers en publiek. Toch is dit virtueel verhaal er mee gelinkt. Het is een tussenvorm met elementen van theater, film en video. Bekijk het als een andere interpretatie van het genre.'*

Voor HETPALEIS was het een voorstelling naast de andere voorstellingen. Een voorstelling die vooral online plaatsvond, maar die ook bewust op twee momenten werd teruggebracht naar een realistische setting. Er was de 'meet & greet' met Paola en de makers bij het begin van de reeks (met registratie van de 'meet & greet' online). En er was de mooie emotionele afsluiter aan het einde van het project. Paola zou haar moeder ontmoeten maar legde de weg naar deze ontmoeting niet alleen af. In het zog van Paola liepen een 40-tal mensen mee van HETPALEIS naar de plaats van afspraak ergens in de FNAC aan de Groenplaats. De twee actrices hadden elkaar voordien nog niet ontmoet. Dit maakte het slotmoment van **Paola246** extra intens. Het moment werd gefilmd en zij die er niet bij konden zijn, kregen de ontmoeting vanuit een andere hoek online. De shift tussen realiteit en virtualiteit wordt zo erg vaag, maar dat was juist de sterkte van het project.

b. Is Paola246 virtueel theater voor het bereikte publiek?

De discussie over 'het al dan niet theater zijn' van **Paola246** riep ook de vraag op wat men kan verstaan onder de term 'virtueel'. *'Paola is echt. Niet in wat ze vertelt, maar wel als personage. De rol werd gespeeld door een echt meisje. Mensen die niet bestaan zijn virtueel, maar Paola bestaat wel en de filmpjes zijn echt gefilmd, niet zoals op second life waar je een andere wereld op het internet hercreëert.'* Daarmee werden niet alleen de theaterconventies danig door elkaar geschud, zo blijkt uit de commentaren van bloggers en geënuquêteerden. *Vooraf door de combinatie virtueel/reëel- de weblog, de filmpjes, de berichtjes op twitter, allemaal platforms waar virtual reality heersen - was iedereen eventjes van de wijs.* Ook in de online wereld werd er getwijfeld: *'Van bij het begin aangeven dat het theater is: nu dachten veel mensen dat het om een marketingstunt ging.'* En een marketingstunt was het niet. Moest het een reclamestunt geweest zijn, dan had er zeker ook op scène een voorstelling gestaan. Nu werd er volledig gedacht vanuit de virtuele bezoeker. Er werd wel nagedacht over een vervolg op de scène, maar dat vroeg om meer technische voorbereidingen en meer werk aan tekst en scenario. En dit was niet haalbaar tijdens de duurtijd van het project. Virtueel gaat het één en ander veel sneller en ligt de intensiteit minstens even hoog, zoniet hoger dan bij een productie op scène. Het continu opvolgen van commentaren, het inpassen van de dagdagelijkse realiteit in het verhaal, inspelen op onverwachte wendingen, maakt dat je er als maker bijna 24u op 24 en 7 dagen op 7 mee bezig bent.

Paola ontmoette haar moeder op een drukke zaterdagmiddag. De reële terugkoppeling tussen on- en offline maakte **Paola246** anders dan het Lonelygirl15-verhaal waar zo vaak naar verwezen werd. Door de link met HETPALEIS werd het meer dan een meisje dat haar verhaal deed op het web. Het ging verder dan een Vlog of online soap. Door het geheel in een realistisch kader te zetten werden sommige bezoekers extra aangesproken. Voor anderen was het realiteitsgehalte nog niet groot genoeg.

- *'Dagelijks leven is geen kunst - kunst is uitgezuiverd. Elk element draagt betekenis. In tegenstelling tot dagelijks leven: banaal, chaotisch, in grote mate repetitief. In hoeverre is een uitgesponnen 'virtuele' voorstelling die een meisje volgt in haar dagelijks leven kunst?'*
- *'Cross-over tussen theaterniveau en metaniveau soms problematisch. Voorbeeld: meeting met bloggers: in hoeverre ontmoet je Silke dan wel Paola / personage Paola dat HETPALEIS gaat bezoeken / personage Paola'*

dat uitnodigt voor slotvoorstelling'.

- *'Ik vind dat het wel heel ver van het echte theaterbed staat. Het was zo een echte blog (wat natuurlijk de bedoeling was) dat vooral popliefhebbers meegetrokken werden in het verhaal en minder theaterliefhebbers (...) maar het voordeel is wel dat je dan een ander publiek aanspreekt.'*
- *'Voor mij is het niet echt theater meer te noemen. Eerder een dagboek maar dan gefilmd. Een tof idee en je kan het vlot bekijken op YouTube. Leuk.'*
- *'Het had iets weg van een dagelijks feuilleton, eens je het begon te volgen wilde je weten hoe het verder zou lopen. Het slotmoment in de FNAC was erg pakkend. Spijtig wel dat het dan ook echt afgelopen was, want er zat zeker nog verhaalstof in.'*
- *'Ook al weet je ergens in je hoofd wel dat dit helemaal in scene is gezet, is het toch ontzettend echt. Doordat het zo echt lijkt, voel je je er snel bij betrokken. Doordat Paola ook telkens met iets bezig is waar ze de volgende keer op doorgaat, zorgt dat er ook voor dat je wil weten hoe het verder verloopt.'*
- *'Steeds meer leerlingen kampen met dezelfde problematiek maar dikwijls voelen zij zich een buitenbeentje. Om een gelijksoortig verhaal te volgen via het net helemaal in hun eentje (zonder vingerwijzende toehoorders) is een vorm van geruststelling.'*
- *'De sfeer, op het net te volgen en dus altijd en overal te bekijken, rond mijn 'leefcultuur'-jongeren, -problemen... is leuk gebracht.'*
- *'Mooi idee om Paola over haar wereld te laten vertellen en op die manier ook veel over de wereld in het algemeen. Veel onverwachte verhaallijnen die bleven boeien.'*
- *'Het concept kan mij wel bekoren. Ik vind het zelfs behoorlijk geniaal. Als het realistischer was geweest en als het alle mensen kon laten geloven dat het echt was (en niet alleen de goedgelovige mensen die geen andere blogs lezen en dus niet wisten hoe de vork in de steel zat), zou ik het nog beter gevonden hebben.'*

c. De reacties op de inhoud van Paola246

Over die verhaallijnen was niet iedereen het eens. De ene vond het goed zoals het was, de andere had er nogal wat problemen mee:

- *'Het was prima.'*
- *'Zat goed in elkaar, was leuk om te volgen.'*
- *'Goed scenario, onverwachte wendingen, goed gespeeld, goed gemaakt, breed publiek.'*
- *'Deze vorm absoluut verder exploreren. Zowel het inhoudelijke (scenario) als het ICT- luik zullen er wel bij varen.'*
- *'Mooi idee om Paola over haar wereld te laten vertellen en op die manier ook veel over de wereld in het algemeen. Veel onverwachte verhaallijnen die bleven boeien.'*
- *'Vergeleken met een "klassieke" theater of filmproductie was het scenario eerder vlak, met weinig dramatische wendingen. Ik vermoed dat de meerwaarde ook zit in de vertrouwdheid die je krijgt met het personage door het dagelijks te volgen, alsof het dus een "echte" kennis is. Dit lukte bij mij persoonlijk niet.'*
- *'Boeiend, maar niet helemaal op het niveau van 'gemiddeld' fysiek theater.'*
- *'Al hetgeen wat ik gezien heb, vond ik super en het paste erbij; hoe Paola zich op dat moment voelde, hoe het was met haar zoektocht naar haar moeder, wat ze had meegemaakt die dag. Heel intrigerend om te volgen.'*
- *'Eerst en vooral de jacht op haar ware identiteit: wie zit er achter? Vervolgens nieuwsgierigheid over wat er met het medium verder gedaan ging worden om het verhaal te vertellen. Na een tijdje verslapte de aandacht wel, om bij het slotevent weer op te leven.'*
- *'Ik ben al overtuigd van de kwaliteiten van HETPALEIS. Toch sprak me de blog van Paola niet voldoende aan. Ik vond het wel leuk, maar was niet laaiend enthousiast. Het heeft ook zo weinig gemeen met andere projecten of theatervoorstellingen dat ik als bloglezer niet de stap naar de theaterzaal zou maken.'*
- *'Silke (Paola) haar acteertalent, haar expressie heeft mij geprikkeld. Ze komt enorm geloofwaardig over.'*

De makers gaven tijdens de interviews toe dat er inderdaad meer in zat. De snelheid waarmee **Paola246** er tijdens de maand mei van door ging, maakte dat het niet evident was om de verhaallijn bij te sturen of dieper uit te werken. Er zaten daardoor nog al wat sprongen tussen de twitters, blogposts en filmpjes en niet alle verhaallijnen werden verder uitgewerkt.

- *'Er zaten nogal veel 'dead ends' in. Losse draden die geen belang hadden voor het hoofdverhaal en die aandeden als 'vulsel' had ik het gevoel. De andere personages hadden meer uitgewerkt kunnen zijn (ook online).'*
- *'De grote lijn was duidelijk, maar de verschillende platformen waarop het verhaal zich afspeelde konden beter op elkaar zijn afgestemd. Nu zaten er vooral sprongen tussen de filmpjes op YouTube, de posts op Skynetblog en de twitter. Spijtig ook dat met de mogelijkheid tot interveniëren door het publiek niet voldoende werd gedaan.'*
- *'Ik vond het 'dochter-zoekt-moeder-gedoe' nogal cliché. Ik vond het ook storend dat er over bijna niks anders dan dit geblogd werd. Natuurlijk, Paola zat er op dat moment nogal mee, maar ik vond het vreemd dat we*

bijna niks te weten kwamen over andere kanten van haar persoonlijkheid. Ook kwam het allemaal niet natuurlijk en realistisch over, maar dat hoort waarschijnlijk ergens anders thuis.'

- *'Ik vond het onderwerp niet mijn ding en ik heb afgehaakt. Het online brengen en interactief maken van theater spreekt me wel aan. Ik ben zeer benieuwd naar meer.'*
- *'Hou het spannender!'*
- *'Ik vond het niet echt goed, of ook niet interessant om naar te kijken.'*
- *'Soms heel sterk, soms heel erg flauwkes.'*
- *'Het verhaal was nogal aan de zwakke kant... Teveel fait-divers, te weinig eenheid.'*

Er werd dan ook gekozen voor een open verhaallijn zodat het scenario en cours de route kon worden bijgestuurd. Bij de lancering werd meegegeven dat de online-bezoekers suggesties konden geven voor het scenario. Over de interactiviteit lopen de meningen gelijk, zowel uit de enquêtes als uit de gesprekken bleek dat er meer mogelijk was. *Nonkel Peter* was iemand die een hele sideline schreef waar uiteindelijk amper iets mee gedaan werd, mede door tijdsdruk en omdat Stefan P. nu bijna de enige was die echt mee in de pen kroop. Een doelgericht project met jongeren had voor meer input kunnen zorgen.

Nog enkele reacties:

- *'Paola246 leek in het begin zeer interactief en daarom juist zo interessant. Naar het einde toe werd het toch duidelijk dat er verhaallijnen vaststonden waar niet (of weinig) van afgeweken werd. Daardoor viel de interactiviteit een beetje weg. Ik vond het minder interessant worden op de moment dat de interactiviteit gereduceerd werd tot een beetje over en weer gepraat met andere "toeschouwers". Toch waren de kortverhalen leuk, van een hoge gevoelsintensiteit en daarom zeer "theaterwaardig".'*
- *'Nog meer interactie. Meer de "volgers" inschakelen.'*
- *'Er is hier meer plek voor diepgang en extra vormen van interactie, zowel online als irl (in real live).'*
- *'Meer mensen in betrekken.'*
- *'Hou zeker de interactie met het publiek vast en probeer deze waar mogelijk nog uit te breiden.'*
- *'Meer van dit. Alleen mag het nog interactiever (meer op wekelijkse, maandelijkse basis waardoor het mogelijk is om de feedback van bezoekers te verwerken in een volgende aflevering?).'*
- *'Spelelementen inbrengen.'*
- *'Als je het slim aanpakt dan kan je er nog veel meer mensen mee bereiken.'*

6. Suggesties

De makers geven aan dat het een fijn maar intensief experiment was dat zeker opvolging verdient. Dit bleek ook uit de andere gesprekken, de enquête en de bevraging van de bloggers.

Voor HETPALEIS is het alvast de bedoeling om verder te zoeken, te experimenteren en nieuwe ideeën ontwikkelen. Een voorstelling na of bij het project was niet het uitgangspunt. Dit was een zoektocht. Een aftasten naar wat mogelijk is binnen het 'virtuele'. HETPALEIS wil bekijken hoe televisie er in de toekomst kan worden bijgebracht. Een andere uitdaging is het zoeken naar gelijktijdige participatie binnen het virtuele. Geen loze beloftes dus maar echt kiezen om het gestarte traject verder uit te zetten.

Daarom lijkt het enorm belangrijk om de link met het reële theater nog sterker aan te halen. Het was immers de inhoudelijke link met het reële theater die maakte dat dit project opviel. Het theaterhuis ziet in de toekomst daarom iets ontstaan dat bijna live is op het internet en waar men ook in real life bij aanwezig kan zijn zodat de interactie groter is. Het zou bijvoorbeeld om een installatie kunnen gaan waar het publiek doorheen kan lopen en waar op bepaalde plekken door acteurs in gespeeld wordt. Een huiskamersysteem met kleine familieverhalen, conform Reality tv. Een filmpje geven is niet voldoende. Er moeten linken gezocht worden met wat er in het huis gebeurt en het moet gepresenteerd worden als een volwaardige productie.

a. Suggesties van de bloggers

- *'MS zou dadelijk aangeven dat het een voorstelling/kunst is. Misschien ook een iets sterker verhaal doen met meer nevenpersonages die echt belang hebben voor het verhaal. Wat mij ook leuk lijkt, is meerdere perspectieven in het verhaal brengen door verschillende personages elk hun versie van de feiten te laten bloggen of filmen. Echt iets doen met publieksinput dat belang heeft voor het verhaal. Nu bleef het beperkt tot parodieën, de ontmoetingen en het publieke slot, maar deze dingen liepen een beetje naast het verhaal. Zo was het slot uiterst surrealistisch, vond ik, met al die filmende mensen in de FNAC. Ik zou het bijvoorbeeld geweldig vinden als een bepaald deel van de 'voorstelling' enkel te volgen zou zijn geweest via echte blogs die aanwezig waren op een 'live' gedeelte en er verslag van brachten waar de personages dan weer op reageren. Bijvoorbeeld door te linken of in de reacties iets te zeggen. Een eigen overzichtssite met links naar alles wat er on-line te vinden is, zou ook leuk zijn. Nu werd iets dergelijks door Pascal Van Hecke in elkaar*

geknutseld, maar dat hadden jullie net zogoed zelf kunnen doen.'

- *'Er moet niet alleen met de media gespeeld worden. Als het bijvoorbeeld over de discussie theater/fictie real life / reality tv gaat, gebruik ook eens een echt podium, een bordkartonnen decor enz. Niet alleen de hoofdrolspeelster laten communiceren maar ook de mensen "achter de schermen", het publiek, enz. Heel erg in het midden laten wie er zit te acteren en wie niet. Een beetje als het einde van the Baby of Macon waarin de camera uitzoomt en je je publiek blijft zien.'*
- *'Het is jammer dat de echte opdrachtgever zo snel naar boven is gekomen. Dat was niet de bedoeling. Blijkbaar is de inventiviteit van sommige mensen onderschat ;-) en zijn er meer voorzorgen nodig (posten, mails beantwoorden vanop een niet-identificeerbaar ip enz) of is het online wereldje gewoon te klein om iets geheim te kunnen houden. Als de 'wie'-vraag langer onbeantwoord was gebleven en ook een tijd de bredere media had kunnen bezighouden, was er allicht meer tijd geweest om een groter publiek op te bouwen.'*
- *'Ik vermoed dat heel wat andere keuzes gewoon een kwestie waren van tijd- en budgetbeperkingen: je zou kunnen werken met verschillende personages die met elkaar interageren (zoals in het online luik van VRT- "Emma"), op de slotdag kon maar een heel klein clubje mensen aanwezig zijn, enz... Ik denk dat het een interessant experiment was, maar ik ben er nog altijd niet uit of dit echt waarde heeft als kunstvorm op zich.'*
- *'Er mag ook meer maatschappelijke relevantie inzitten. Nu was ze puur artistiek en social networking blogosfeer. Link met sociale relevantie of politieke relevantie: bvb. tiener die blogt over de formatiegesprekken. Geloofwaardigheid vs relevantie, maar dan niet te fake maken.'*

b. Wat hebben we uit Paola246 geleerd?

Zowel de ondervraagde bloggers, de geënquêteerden en de geïnterviewden waren positief over het project. De meeste onder hen hopen dat het niet bij dit ene project zal blijven, want dan was het niet meer dan een experiment. **Paola246** heeft iets wakker gemaakt bij theatermensen, cultuurminnende bloggers en virtuele bezoeker. Velen zijn nu benieuwd naar het vervolg:

- *'Ik vind het zeker een goed idee om op deze manier te experimenteren met het aspect realiteit/vitaliteit binnen het theatergenre. Ik zie vooral nieuwe vormen van theatrale expressie ontstaan. De interactie met het publiek kan nog groter zijn dan nu het geval was.'*
- *'Deze vorm van theater prikkelt en vraagt naar meer. Heel zeker kunnen hier ook kinderen (via hun ouders) warm voor gemaakt worden. Alles waar tegenwoordig een beetje computer en interactiviteit ingestoken wordt, werkt (cfr. Digitale televisie kijken en rechtstreeks kunnen deelnemen, wedstrijden,...). Persoonlijk vond ik dat jullie er met Paola knal opzaten!'*
- *'Paola246 was iets helemaal anders. Het was breder dan een theaterstuk in een zaal en toch even intrigerend. Het verhaal en het mysterie dat rond Paola hingen bleven boeien.'*
- *'Kort en krachtig, spanning en ontspanning, herkenbaar,...'*
- *'Interessant om het publiek dat niet naar de zaal komt toch een theatertraditie mee te geven.'*
- *'Het was eens iets anders dan een normale voorstelling en iets nieuw spreekt iedereen wel aan.'*
- *'Origineel gevonden, dus zeker ok !'*
- *'Was heel erg tof. Voor herhaling vatbaar!'*
- *'Het was iets nieuws en je kon ook wanneer en waar je wilde Paola haar verhaal volgen.'*
- *'Het is nieuw en keicool!'*
- *'Al doende evolueren, zou ik zeggen. Het is in elk geval enorm boeiend.'*
- *'Dit mag meer voorkomen op het internet. Ik vond het zeer geslaagd ! Er kwamen ook veel bezoekers op af.'*
- *'Ik vond Paola heel tof. Leuk om volgen. Mijn interesse in de andere voorstellingen van HETPALEIS is wel gewekt.'*
- *'Innovatieve format, betrekken van social media, online video, enz.'*
- *'Originele manier waarop het werd gebracht: gebruik makend van het internet.'*
- *'Omdat het actiever is dan in de zaal zitten. Omdat elke aflevering korter is dan een gewone voorstelling. En toch heeft het geheel van alle afleveringen je langer in de greep dan een gewone voorstelling.'*
- *'Ik ben zelf gaan vloggen.'*
- *'I.p.v. enkel de gewone weblog waren ook de videologs heel verfrissend. Een combinatie met flickr en twitter ook.'*
- *'Benieuwd naar vervolg!!!'*

Door de aard van het project waren er heel weinig mensen binnen HETPALEIS van bij het begin betrokken. Dit zorgde tijdens de looptijd van **Paola246** voor onduidelijkheid over de bedoeling van deze online productie en over wat er van wie verwacht werd. Voor sommigen was het een poging om nieuwe mensen in de zaal te krijgen, terwijl dit voor de directie niet het geval was. Hen fascineerde de 12% virtuele bezoekers en de vraag wat je voor dat stukje publiek zou kunnen doen. Hoe je hen in contact kunt brengen met theater. Sommigen dachten dan weer dat het de bedoeling was dat alles erg écht leek, terwijl het concept vanaf het begin als een theaterstuk was bedacht.

Ook bleek tijdens de gesprekken dat er geen eenduidigheid was over de invulling van de functies. Het is niet mogelijk om dezelfde functies toe te passen als bij traditioneel theater. Bij het online medium worden de traditionele

theaterwetten op hun kop gezet. Er is nog steeds een regisseur. Er kan zeker een dramaturg zijn en een technicus, maar wat doe je met de persoon die het hele concept online in gang zet. Is dat ook een artistiek iemand? Dit bleek een delicaat punt van discussie te zijn. Naast de klassieke regisseur die zich ontfenmt over de acteurs en de teksten komt een tweede regisseur te staan. Eén van de bloggers noemde het de 'puppetmaster'.

Het project is organisch gegroeid. Dit heeft het project de juiste drive gegeven, maar dit heeft ook voor onduidelijkheid gezorgd. Gaandeweg werd duidelijk dat er nieuwe werkvormen ontstonden die voor discussie zorgden tussen wat in het reële theater als artistiek bestempeld wordt en tussen dat wat online als artistiek/creatief wordt omschreven. Hier vulde de ene Stefan de andere perfect aan.

Men was intern nogal verrast door de snelheid waarmee het project uit de startblokken geschoten is. Dan is het voor een kleine organisatie als C.H.I.P.S. gemakkelijker om zich aan te passen aan de externe gebeurtenissen. Een theater als HETPALEIS zou dit ook kunnen maar dan zijn er vooraf toch wel wat afspraken nodig. Door de aard van het project werd gekozen om low profile en met een heel klein team te starten. Dit maakte het dan ook onmogelijk om op cruciale momenten de nodige mensen en middelen ter beschikking te hebben. Toch werd in HETPALEIS relatief vlot omgesprongen met de plotse wendingen in het **Paola246**-verhaal. Er werd een persbericht verstuurd, een 'meet en greet' met de bloggers georganiseerd en een pakkend slot gemaakt aan het **Paola246**-verhaal. Er kwamen goeie dingen uit, maar er zat zeker meer in. **Het Huis en** het externe team draaide op verschillende ritmes. Door de aard van het project werd deze productie niet vooraf ingepland. **Paola246** kwam voor de medewerkers van HETPALEIS gewoon bovenop de andere activiteiten. Als het een vooraf ingeplande productie was geweest, dan had vanaf het begin iemand fulltime de verantwoordelijkheid gekregen om de productie te leiden. Een aantal dingen hadden vlotter kunnen verlopen want theater is niet te traag voor het virtuele medium.

Voor Stefan P. ging er een hele nieuwe wereld open. Uit het samen zitten met Stefan K. kwam het scenario. Stefan P. leverde de content en net als Stefan K. geeft hij aan dat het erg arbeidsintensief was (24/24), maar wel fijn om te doen. Hij kon steeds terugvallen op Stefan K. en werd ook voortdurend door hem gestuurd. Wat Stefan P. onderschatte, was dat je het virtuele constant levend moet houden. De hele tijd luisteren naar gesprekken met jongeren om te weten wat je op de blog moest schrijven of twitteren. Inspiratie kwam uit realtime en real life. Nonkel Peter probeerde zich in het verhaal in te schrijven en werd voorzichtig toegelaten. Maar hij was alleen en vroeg zich op een gegeven moment af wat zijn rol in het geheel was. 'Spijtig eigenlijk dat Nonkel Peter alleen was,' aldus Stefan P. Net als Stefan K is hij er van overtuigd dat dit beter gestimuleerd had kunnen worden indien het vooraf was ingepland. Vanuit de communicatie van HETPALEIS is men er zich van bewust dat er zeker communicatiekanalen onbenut zijn gebleven waaronder de scholen. Deze hadden bijvoorbeeld een belangrijke inbreng kunnen hebben in het meeschrijven aan het scenario. Door het project organisch te laten groeien was het erg moeilijk om gaandeweg de communicatie bij te sturen. Temeer omdat met bepaalde doelgroepen best vooraf afspraken worden gemaakt zodat deze het project dan weer op hun beurt kunnen inpassen in hun werking. Maar dat heeft dan weer gevolgen voor de manier waarop je het virtuele project wil lanceren. Als je deze groepen (bvb scholen) deelgenoot van het complot maakt, is de vraag natuurlijk of het project dan voor zo een hype had gezorgd. En de hype was duidelijk belangrijk om de aandacht van de pers te krijgen, want nadien bleek de interesse van hun kant matig gezien, volgens hen, de geringe nieuws waarde van het project. Toch was dit een interessante zoektocht binnen het gegeven van het virtuele theater. En het had fijn geweest om hierover een kritische noot te zien verschijnen in de media. Maar hoe begin je als journalist aan een recensie over een virtueel stuk? Voorlopig blijft men het antwoord schuldig.

Reacties

24-05-2007, 19:02:32

waarom de dingen zijn zoals ze zijn

Paola,

ik herinner me deze nog heel goed. Jij was drie, maar wel al heel vlot voor je leeftijd en ik had zelf nog geen kinderen. We waren met z'n drieën aan zee, je vader, jij en ik. Het was zondagavond toen we toekwamen, zo net na een warm en druk weekend ergens in het naseizoen. Alle geflipte apen, die alleen van opeengepakte drukte houden, waren gelukkig reeds onderweg huiswaarts. We zaten al een poos op café, toen jij honger had. Zelf had ik ook geen zin meer in tooghangen. Je vader zat in één of ander onmogelijk gesprek verwickeld, en wij knepen er tussenuit. Het strand en de dijk waren leeg, de appartementen donker en de zon was onder. We genoten in stilte naast elkaar, starend in het grijs en luisterend naar de golven, te genieten van een pakje friet. Jij met je kleine gedachten en ik met mijn grote. Golven en het knabbelen aan frieten en weer de golven, meer was er niet. Na een poos doorbrak jij de stilte: "Leuk, hé" ... en dat was alles. Op dat moment begrepen wij allebei waarom de dingen zijn zoals ze zijn, meer was er toen niet voor nodig. We hebben die avond niets anders meer tegen elkaar gezegd.

nonkel Peter.

nonkel Peter

Het.Helseviere@pandora.be

De geënquêteerden hebben in ieder geval lovende woorden veil voor deze stap binnen HETPALEIS:

- HETPALEIS treedt hiermee buiten de eigen muren. Het geeft aan een instelling te zijn met het gezicht naar de toekomst gericht (zonder dat ik hiermee wil beweren dat fysiek theater overbodig is of wordt).
- Ik vind het zeker een goed idee om op deze manier te experimenteren met het aspect reëel/virtueel binnen het theatergenre. Ik zie vooral nieuwe vormen van 'theatrale' expressie ontstaan. De interactie met het publiek kan nog groter zijn dan nu het geval was. Misschien is een combinatie van een traject online en een traject in huis met een installatie wel een mooie verdere stap.
- Het heeft getoond dat HETPALEIS open staat voor nieuwe vormen. Ook voor vormen die het je toelaten de beleving op je eigen tempo te volgen. Innovatie en interactie.
- Niet zozeer het verhaal op zich, maar het feit dat iemand probeerde met deze communicatietechnologieën een publiek te bereiken. Je had het gevoel dat je iets historisch aan het meemaken was. Allez, lichtjes historisch toch...
- De betrokkenheid was hoog. In een zaal kan je je ook rechtstreeks tot het publiek wenden, maar de kloof als toeschouwer om "mee op het podium" te stappen is groter. Het theaterstuk volgen van thuis uit (anoniem) en dan deelnemen (en je toch kunnen verbergen achter dat masker van de computer). Wel ja, dat werkt (en blijkbaar niet alleen bij de jeugd). Ten tweede kon je **Paola246** volgen wanneer je er zelf zin in had (niet van 20 tot 22 uur), maar bij wijze van spreken ook midden in de nacht. Zoiets werkt al jaren. Het succes van mailen is dat je je mails leest en beantwoordt wanneer jij er zin in hebt. De telefoon dringt altijd binnen in je bezigheden en werkt daarom wat negatiever. Een enquête werkt ook beter per mailing dan via de telefoon. Ik haak toch altijd af als iemand mij belt wanneer juist het eten op tafel komt. Ten derde kon je ook op gelijk welk moment mee invallen in **Paola246**. Wanneer je een half uur te laat komt in een zaal, kan je moeilijk verlangen dat de acteurs even 'terugspoelen'.

7. Conclusies

HETPALEIS bereikte met **Paola246** zeker een stuk van haar eigen publiek, maar vooral een nieuw publiek.

Paola246 is geen marketingstunt. Het probeerde wel van onderuit te groeien. Het gebruikte de online-marketingtechnieken om het project te lanceren.

Paola246 had niet hetzelfde effect gehad als de online-community het niet de draagkracht had gegeven die het nu had. Deze draagkracht had het niet gekregen als het een lege marketingstunt was geweest. Het artistiek inhoudelijke speelde een belangrijke rol. Zonder inhoud had het niet hetzelfde effect.

Paola246 was een zeer arbeidsintensief project. De technische investeringen waren beperkt. Toch was de opvolging door Stefan K. en Stefan P. continu gedurende een periode van 6 à 8 weken: schrijven, filmen, blogposts opvolgen...

Paola246 bracht communicatie, regie en dramaturgie samen in een nieuwe combinatie. De traditionele theaterconventies en taken vervaagden en vervloeiden met elkaar. Dit vroeg een grote flexibiliteit van de makers.

Paola246 groeide snel en vanuit een enthousiasme. Dat zorgde enerzijds voor de juiste drive, maar anderzijds ook voor een moeilijk traject. Nu was het een project tussendoor. In de toekomst is het best een volwaardige productie. Theaterconventies werden op hun kop gezet. Nieuwe werkvormen ontstonden (naast de regisseur scenarist, ook een regisseur online) en een nieuw genre kwam tot leven. Dit was een hele uitdaging voor de makers. Door de reacties die het project teweeg gebracht heeft, kan je wel stellen dat HETPALEIS en C.H.I.P.S. vzw iets wakker gemaakt hebben zowel in het hedendaags theaterlandschap als in de online-wereld. En nu hopen dat de discussie niet stil valt...

De interactiviteit had nog verder kunnen gaan. De ingrepen van participanten waren eerder beperkt. Door vooraf enkele pistes uit te zetten die de interactiviteit vergroten, kan er naargelang de noden van het moment worden gereageerd. Meer interactiviteit zorgt voor meer gedragenheid door de online-participant. En hoe sterker het draagvlak hoe meer publiek je kan bereiken.

De samenhang in het scenario tussen de twitters, de blogpost en de filmpjes had groter kunnen zijn. Nu zaten er vaak sprongen in die naar dead ends leidden. Dit is natuurlijk gerelateerd met het vorige punt. Het scenario liet ruimte voor interactiviteit, maar de snelheid en intensiteit van het project waarmee Stefan Perceval en Stefan Kolgen tegelijkertijd op verschillende niveaus speelden liet dit toe. Het is wenselijk om bij een vervolgproject meer tijd te nemen voor de ontwikkeling van het scenario.

Er moet een bereidheid zijn om bepaalde conventies los te laten en vooral om de online- community zijn gang te laten gaan. Dat kan tot verrassende resultaten leiden. Denk maar aan de **Paola246**-navolgingen die op een gegeven ogenblik online te vinden waren.

Niet iedereen is er van overtuigd dat het een theaterproject is. Sommigen bestempelen het als een online-soap. Toch bezat het alle ingrediënten die je binnen een theatervoorstelling verwacht. Het staat vast dat er naast het klassieke theater ruimte is voor een nieuw online-genre. Belangrijk is wel dat de reële link met theater blijft bestaan, want juist die terugkoppeling maakte dat **Paola246** iets anders werd dan Lonelygirl15. De reële link was een meerwaarde voor het project en gaf aan dat het een theaterproject was.

Dit mag geen one-off project blijven, want dan was het niet meer dan een experiment. Zoals aangegeven in de doelstellingen is dit project hopelijk de start van een boeiende zoektocht binnen een nieuw soort theatergenre. HETPALEIS engageert zich alvast om deze zoektocht verder te zetten.

Nu draaide het experiment op de goodwill van de partners. Er werd met iets te weinig middelen en tijd gewerkt om het project volledig tot zijn recht te laten komen. Ruimte en middelen om te kunnen experimenteren zijn daarom van primordiaal belang. Zeker nu kinderen en jongeren opgroeien met de online-media. Uit de enquêtereacties blijkt dat **Paola246** sommigen anders hebben doen kijken naar theater. Of ze nu ook echt naar een voorstelling gaan komen, is niet zeker maar ze hebben alvast van de ingrediënten geproefd.

Met dank aan

Stefan K, Stefan P, Lieve, Cien, Barbara, Martin, Hanneke, Clo, Maarten, Robin, Pascal, Luc en iedereen die de enquête invulde.